

Zásady bezpečnosti práce při strojním obrábění dřeva

Provozovatelé obráběcích strojů na dřevo zajistí plnění následujících zásad

- Každý stroj a strojní zařízení musí být pravidelně kontrolováno v rozsahu stanoveném dokumentací výrobce nebo - není-li tato k dispozici - v rozsahu stanoveném provozovatelem v místním provozním bezpečnostním předpise.
- Pokud na stroji vznikne porucha, nebude se na něm pracovat až do doby jejího odstranění a prověření správné funkce stroje.
- Na strojích se smí pracovat jen tehdy, pokud jsou vybaveny ochranným zařízením a tato jsou plně funkční.
- Stanoviště stroje a strojního zařízení musí být rovné, čisté a nesmí ohrožovat provoz a činnost pracovníka.
- Cesty, průchody, přechody a stanoviště pracovníka nesmí být kluzké, zatarasené materiálem a musí být zřetelně označené a udržované.
- Prostorové uspořádání pracoviště musí odpovídat požadavkům předpisů.
- Na stanovišti obsluhy strojů musí být umístěna vývěska s nejdůležitějšími pokyny pro bezpečnou práci na strojích.
- Obsluha stroje bude seznámena se zásadami bezpečné práce a s návodem výrobce k používání stroje.

Zásady bezpečné práce obsluhy strojů na obrábění dříví

Všeobecné zásady

- Neprovádět nebezpečné manipulace za chodu stroje, včetně odstraňování provozních poruch, nahazování a shazování řemenů, mazání atd.
- Neprovádět ruční čištění, odstraňování odpadů, např. pilin, třísek apod., za chodu a doběhu stroje.
- K obrábění dřeva používat bezchybné nástroje vhodně zvolené pro žádanou operaci, se správně nabroušenými řeznými částmi.
- Při výměně nástroje zkontrolovat správné uchycení a nastavení nástroje a po jeho výměně i správnou funkci při chodu naprázdno.
- Nástroje řádně ukládat na místě upraveném pro tento účel.
- Při výměně nástroje zajistit vypínač proti nežádoucímu spuštění.
- Po upnutí nástroje a před započítím práce zkontrolovat správný běh stroje, zařízení a nástroje.
- Při zpracovávání materiálů s obsahem pryskyřice nástroj a pracovní plochu pravidelně čistit od nanesené pryskyřice a nečistot.
- Materiál začít obrábět teprve tehdy, až nástroj dosáhne stanovené řezné rychlosti.
- Po vypnutí stroje nebrzdit doběh pohybujeících se částí stroje rukou nebo působením jiného předmětu na část stroje.
- V době pracovní činnosti anebo po jejím skončení se nevzdalovat od spuštěného stroje, pokud není vypnut a pokud se nástroj ještě pohybuje.
- Při obrábění materiálu delšího nebo širšího, než je pracovní stůl, používat opěrné stojánky s otočnými válečky nebo podobné pomůcky.
- Jestliže stroj není vybaven posuvem materiálu, při obrábění krátkého materiálu a při dokončování pracovního úkonu používat pro posun vhodné pracovní pomůcky (nekovové).
- Při práci používat ochranný pracovní oděv, obuv a ochranu sluchu.

- Na strojích obrábět jen materiál, který neobsahuje nežádoucí kovové, popř. jiné části, které by mohly nástroj nebo zařízení poškodit.

Kotoučové pily

- Neprovádět jakékoliv dodatečné úpravy pilového kotouče (navrtávání apod.).
- Při řezání dlouhých desek a trámů zajistit, aby při jejich posuvu nedocházelo k namáhání pilového kotouče na ohyb.
- Při řezání válcových dřev, polen, tyčí a podobného materiálu používat pomůcky nebo přípravky k zabránění nežádoucího pootočení nebo překlopení řezaného materiálu.
- Řezaný materiál netlačít k pilovému kotouči do řezu přímo tělem. Při řezání nestát v rovině pilového kotouče a ruce při řezání nedávat do roviny řezu.
- Při řezání používat krátkou vyztuženou zástěru k ochraně břišní části trupu.
- Při ručním posuvu nepoužívat ochranné rukavice. Při strojním posuvu - a ve výjimečných případech i při ručním posuvu (např. za nepříznivých povětrnostních podmínek při řezání palivového dřeva) - používat tříprsté a víceprsté rukavice.
- Odstraňovat piliny a odpadky dřeva ze stolu univerzální kotoučové pily jen tehdy, není-li stroj v chodu.
- Neprovádět pracovní operace, které nezaručují spolehlivé vedení materiálu do řezu (např. řezání klínů, špalíků a úkosem apod.), nebo pracovní operace, když materiál svými rozměry převyšuje výšku řezu.
- Při řezání kulatiny palivového dřeva na pilách s podávací kolébkou řezat vždy jen jeden kus.

Frézky

- Na srovnávacích frézách materiál neposouvat příliš rychle, zvláště dřevo sukovité, a neubírat příliš tlustou třísku; při obrábění krátkého a úzkého materiálu používat pomocné dřevěné nebo jiné pomůcky.
- Na tloušťkovacích frézách nepracovávat materiály kratší, než je vzdálenost osy hladkého válce od rýhovaného, a materiál nevsunovat do stroje násilím.
- Při obsluze tloušťkovacích frézek používat v přední části stroje krátkou vyztuženou zástěru k ochraně břišní části trupu.
- Při přenášení nožů používat ochranná pouzdra, která chrání pracovníka před zraněním a nůž před poškozením.
- Při obrábění dříví stát stranou od vsunovaného materiálu.

Pásové pily

- Vodítko pilového pásu musí být při řezání umístěno co nejblíže k řezanému materiálu.
- Na pásové pile neprovádět volné přeřezávání tyčí. V nevyhnutelných případech použít přípravku, který zabrání pootočení tyče a poškození pilového pásu.
- Nepoužívat natržené, vyštípnuté, zprohýbané, vyhřáté a jinak poškozené pilové pásy.
- Při zavěšování, popř. ukládání pilových pásů musí být spoj umístěn na rovné části pilového pásu.
- Při manipulaci s pilovým pásem (přemísťování, výměna, ošetřování) dodržet zásady stanovené v technické dokumentaci dodávané se strojem.

Pro Národní informační centrum BOZP (Český Focal Point)
zpracoval Státní úřad inspekce práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

© 2010